

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ 8 มาจนถึงปัจจุบัน ได้เน้นให้คนเป็นจุดศูนย์กลางของการพัฒนาเพราะถือว่า คนเป็นทรัพยากรที่สำคัญและมีคุณค่าที่สุดในองค์กร เพราะการดำเนินการทุกอย่างภายในองค์กร จำเป็นต้องอาศัยบุคลากร ควบคุมและปฏิบัติงานนั้นให้ได้ผลสำเร็จตามที่องค์กรได้ตั้งเป้าหมายไว้ ไม่ว่าบุคลากรนั้นจะเป็นผู้ที่เข้ามาปฏิบัติงานใหม่หรือทำงานนั้นอยู่นานแล้ว ก็มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการฝึกอบรมพัฒนาให้มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถที่จะแข่งขันกับโลกภายนอกได้ (จงกลณี ชุตินาเทวินทร์, 2544, หน้า 4) การพัฒนาบุคลากรไม่เพียงแต่จะทำให้คนมีความรู้ความสามารถและทักษะในการทำงานดีขึ้นเท่านั้น ยังจะส่งผลให้ได้ผลงานสูงขึ้น อันจะเป็นผลโดยตรงต่อการพัฒนาประเทศอีกทางหนึ่งด้วย (สวัสดีการสำนักงาน ก.พ., 2540, หน้า 84)

การฝึกอบรมบุคลากร เป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อองค์กรในการพัฒนาบุคลากร เพราะความสำเร็จในการดำเนินงานขององค์กรนั้น ขึ้นอยู่กับบุคลากรผู้ผลักดันให้แผนการทั้งหลายให้กลายเป็นความจริง (ชูชัย สมितिไกร, 2542, หน้า 1) หากองค์กรใดมีบุคลากรที่เพียบพร้อมไปด้วยความรู้ ทักษะและความสามารถที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงานต่าง ๆ แล้ว การดำเนินงานก็จะเป็นไปได้ค่อนข้างราบรื่น ในทางกลับกันการดำเนินงานขององค์กรจะประสบอุปสรรค หากบุคลากรขาดความพร้อมในการปฏิบัติงานเพราะ “คน” เป็นทรัพยากรที่สำคัญ เป็นตัวสร้างหรือทำลายองค์กรได้ (สุพัตรา สุภาพ, 2541, หน้า 5) ดังนั้น การฝึกอบรมบุคลากรจึงมีบทบาทสำคัญประการหนึ่งในการเพิ่มพูน ปรับปรุงและเปลี่ยนแปลง ความรู้ ทักษะ และความสามารถของบุคลากร เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อเป้าหมายและนโยบายการดำเนินงานขององค์กรได้

บริษัท ยูเนี่ยนเทคโนโลยี จำกัด เป็นบริษัทอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ทำการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อส่งออกไปยังลูกค้าต่างประเทศ จำเป็นต้องใช้บุคลากรเป็นจำนวนมาก มีการรับบุคลากรเข้าทำงานใหม่อยู่เป็นประจำ การปฏิบัติงานและการผลิต จึงจำเป็นต้องมีคุณภาพ เพื่อให้สามารถผลิตสินค้าได้คุณภาพและจำนวนตรงกับความต้องการของลูกค้า ดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนาบุคลากรอยู่เสมอ โดยเฉพาะการจัดฝึกอบรมที่บุคลากรทุกคนจะต้องเข้ารับการอบรมซ้ำ (Re-Training) ทุก ๆ 3 ปี ในหัวข้อพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ได้แก่ กิจกรรม 5ส ไฟฟ้าสถิตย์ ความปลอดภัยในการทำงาน (Safety) ระบบมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อมสากล (ISO14001)

ระบบบริหารจัดการงานคุณภาพมาตรฐานสากล (ISO9001:2000) โดยมีบุคลากรของบริษัทยูเนี่ยนเทคโนโลยี จำกัด ที่มีความรู้ในหัวข้อต่าง ๆ เป็นวิทยากรในการฝึกอบรม เพื่อให้พนักงานได้รับความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มทักษะในการทำงาน ปฏิบัติงานได้ถูกต้องตรงตามเป้าหมายและเกิดการพัฒนาอยู่เสมอ

การจัดการฝึกอบรมให้กับพนักงาน บริษัท ยูเนี่ยนเทคโนโลยี จำกัด จึงเป็นสิ่งที่สำคัญ แต่จากการศึกษาโดยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมและพนักงานผู้เข้ารับการฝึกอบรม ของบริษัท ยูเนี่ยนเทคโนโลยี จำกัด (สัมภาษณ์, 4 พฤษภาคม 2547) พบว่าสภาพการฝึกอบรมพนักงาน ในปัจจุบันของ บริษัท ยูเนี่ยนเทคโนโลยี จำกัด มีปัญหาที่พอจะสรุปได้ ดังนี้คือ

ปัญหาจากวิธีการฝึกอบรม

1. วิทยากรใช้วิธีการอบรมด้วยการบรรยาย มาถ่ายทอดให้ฟังเท่านั้น
2. ไม่มีกิจกรรมที่เร้าความสนใจ ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมรู้สึกเบื่อ
3. สื่อประกอบการฝึกอบรมที่ใช้ไม่มีความน่าสนใจ
4. สถานที่ไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม ทำให้ต้องมีการแบ่งการฝึกอบรมออกเป็นหลาย ๆ ครั้ง เพื่อให้พนักงานทุกคนได้ผ่านการฝึกอบรม

ปัญหาจากตัววิทยากร

1. บางครั้งวิทยากรก็ไม่ว่างที่จะทำการอบรม เนื่องจากติดภาระงานของตนเอง
2. ในการอบรมแต่ละครั้ง วิทยากรมีมาตรฐานในการอบรมไม่เหมือนกัน
3. เมื่อต้องจัดอบรมเรื่องเดิมหลาย ๆ ครั้ง ติดต่อกันวิทยากรจะเริ่มรู้สึกเบื่อ

ปัญหาจากผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ผู้เข้ารับการอบรมมีงานในหน้าที่ของตนเอง จึงไม่สะดวกที่จะเข้ารับการฝึกอบรมในรุ่นที่จัดไว้ จำเป็นต้องเข้าฝึกอบรมในรุ่นอื่น ทำให้ได้ผลของการฝึกอบรมของผู้เข้าร่วมฝึกอบรมคนนั้นต่ำ

ดังนั้นการหาวิธีการที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้แก้ไขปัญหาดังกล่าวเกี่ยวกับการฝึกอบรมต่าง ๆ จึงเป็นเรื่องที่จำเป็น โดยคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรม หรือ CBT (Computer Based Training) น่าจะเป็นสื่อหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการฝึกอบรมได้เพราะ CBT เป็นรูปแบบหนึ่งของคอมพิวเตอร์ช่วยสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์นำเสนอในรูปแบบของสื่อผสม ได้แก่ ภาพนิ่ง เสียง ข้อความ ภาพเคลื่อนไหว เข้ามาประกอบกันอย่างกลมกลืน เพื่อถ่ายทอดเนื้อหาองค์ความรู้ในลักษณะที่ใกล้เคียงการสอนจริงมากที่สุด (ธนอมพร เลหาจรัสแสง, 2541, หน้า 7) ข้อได้เปรียบที่สำคัญของคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรม ก็คือคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมที่ได้รับการออกแบบมาอย่างดี ถูกต้องตามหลักของการออกแบบคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมนั้นสามารถดึงดูดใจผู้เข้ารับการฝึกอบรม ให้เกิดความ

กระตือรือร้นที่จะ ฝึกอบรมและสนุกสนานไปกับการฝึกอบรม จึงทำให้คอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมมีลักษณะที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เราความสนใจให้ผู้เรียนติดตาม

ข้อดีจากการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรม (ถนอมพร เลาหจรัสแสง, 2541, หน้า 12)

พอจะสรุปได้ คือ

1. ผู้เรียนที่เรียนอ่อนสามารถใช้เวลานอกเวลาเรียน ในการฝึกฝนทักษะและเพิ่มเติมนความรู้เพื่อที่จะปรับปรุงการปฏิบัติงานของตนให้ทันผู้อื่นได้
2. สร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียน ผู้เรียนสามารถนำคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมไปใช้ในการเรียนด้วยตนเองในเวลาและสถานที่ซึ่งผู้เรียนสะดวก ในกรณีที่ต้องการทบทวนความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติการเพิ่มเติม หรือมีข้อสงสัยในบางส่วน

จากคุณสมบัติและข้อดีต่าง ๆ ของคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรม ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมมาใช้ในการแก้ปัญหของการฝึกอบรมในรูปแบบเดิม โดยพัฒนาบทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมเรื่องระบบมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อมสากล ISO14001 ให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์และเกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน สาเหตุที่เลือกเรื่องนี้เพราะ ISO14001 คือ ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นแนวทางหนึ่งสำหรับองค์กรที่จะใช้เป็นแนวทางในการจัดการกับปัญหาสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากกิจกรรม ผลิตภัณฑ์ บริการขององค์กร ซึ่งถ้าแต่ละองค์กรให้ความร่วมมือในการดำเนินการจะทำให้ภาพรวมของปัญหาสิ่งแวดล้อมดีขึ้น อันเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและองค์กร ส่งผลให้เกิดการพัฒนาควบคู่ไปกับการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า สร้างปัญหาให้กับสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด (สุเทพ ชีรศาสตร์, 2540, หน้า 17)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรม เรื่องระบบมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อมสากล ISO14001 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของพนักงานบริษัท ยูเนี่ยนเทคโนโลยี จำกัด ที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรม เรื่องระบบมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อมสากล ISO14001

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เป็นแนวทางสำหรับผู้ที่จะทำวิจัยเกี่ยวกับงานด้านการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมเรื่องอื่น ๆ ต่อไป
2. บริษัทที่ดำเนินงานอุตสาหกรรมประเภทอื่น ๆ สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อการฝึกอบรมได้

ขอบเขตของการวิจัย

1. เนื้อหาในการพัฒนาครั้งนี้ เป็นเนื้อหาในเรื่องระบบมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อมสากล ISO14001 ประกอบด้วยหัวข้อหลักดังนี้

- 1.1 ความหมายของ ISO14001 และประโยชน์
- 1.2 ข้อกำหนด ISO14001
- 1.3 ตัวอย่างโครงการ เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- 1.4 ตัวอย่างโครงการ เรื่องการแยกขยะ
- 1.5 ตัวอย่างโครงการ เรื่องสารเคมี

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 2.1 ประชากร คือ พนักงานบริษัท ยูเนี่ยนเทคโนโลยี จำกัด
- 2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานบริษัท ยูเนี่ยนเทคโนโลยี จำกัด ที่ต้องฝึกอบรมซ้ำ

เรื่อง ระบบมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อมสากล ISO14001 ประจำปี 2549 จำนวน 30 คน

กรอบความคิด

รูปแบบของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมเรื่อง ระบบมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อมสากล ISO14001 ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นนี้ อาศัยกระบวนการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมของ ฉลอง ทับศรี (2542) มาใส่เนื้อหาเรื่อง ความหมายของ ISO14001 และประโยชน์ ข้อกำหนดของ ISO14001 ตัวอย่างโครงการเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ตัวอย่างโครงการเรื่องการแยกขยะ ตัวอย่างโครงการเรื่องสารเคมี ได้ออกมาเป็น คอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมเรื่อง ระบบมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อมสากล ISO14001

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรม หมายถึง บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียแบบสอนเนื้อหา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองจากคอมพิวเตอร์
2. พนักงาน หมายถึง พนักงาน ของบริษัท ยูเนี่ยนเทคโนโลยี จำกัด
3. บริษัท หมายถึง บริษัท ยูเนี่ยนเทคโนโลยี จำกัด
4. ISO14001 หมายถึง ระบบมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อมสากลซึ่งครอบคลุมทุกกิจกรรม โดยมุ่งเน้นให้องค์กรมีการพัฒนา ปรับปรุง ตลอดจนรักษาสภาพแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง

5. ประสิทธิภาพของบทเรียน หมายถึง ความสามารถของบทเรียนที่ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามวัตถุประสงค์ในระดับเกณฑ์ 80/80 ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2544, หน้า 162)

5.1 80 ตัวแรก คือ จำนวนร้อยละของคะแนนเฉลี่ยทั้งหมดที่ผู้เรียนสามารถทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนได้ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 80

5.2 80 ตัวหลัง คือ จำนวนร้อยละของคะแนนเฉลี่ยทั้งหมดที่ผู้เรียนสามารถทำแบบทดสอบหลังเรียนได้ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 80

6. ความคิดเห็นที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรม หมายถึง ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนหลังจากที่ได้เรียนรู้จากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมแล้ว วัดได้จากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยมีความเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากขึ้นไป